

Stöttingfjället - NRO24061 Areal: 32 728 ha **Kartblad:** 21 H, 21 I, 22 H

Kommun: Lycksele, Åsele, Vilhelmina

Riksvärde: Geovetenskap, myrkomplex, skogslandskap, odlingslandskap, fauna

Stöttingfjället är ett stort förfjällsområde med flera, väldigt lite kulturpåverkade, granskogsklädda berg. Området sträcker sig i nordväst-sydostlig riktning och är ett storkuperat högland, 400-700 m ö h, med långa lider och stora mellanliggande myrkomplex och sjöar. Björkskog av subalpin karaktär växer uppe på de högsta plåtarna. Topografin är mestadels mjuk, med en amplitud på ca 300 meter. Berggrunden består huvudsakligen av grovpofyrisik revsundsgranit, men här finns också stråk av gabbro och diorit. Hela området karaktäriseras av glaciala former, drumliner, åsar, veikimorän och torrdalar från tidigare nedisningsskeden. Morän är den helt dominerande jordarten. Sprickfyllnadsmorän med olika sammansättningar förekommer i Noråns dalgång. Stöttingfjällets skogar är extremt dominerade av granskog med inslag av glasbjörk. Vanligen dominerar blåbärsris i fältskiktet men inslaget av örter och gräs är stort. Bottenskiktet består av kvastmossor, lummer-, vägg- och kammossa på gynnsammare marker finns bl.a. ekbräken och stenbär. Längs en del bäckar och i översilade sluttningar finns högrter som nordisk stormhatt, kärrfibbla, älgört, tolt och ängssyra samt olika gräs- och ormbunksarter. Mer fuktighetskrävande mossor som stjärnmossor, räffel-, tråd- och rosossa ingår i bottenskiktet. Områdets skog har förnyats huvudsakligen genom skogsbrand och flera av bergstopparna i området har fjällbjörkskogsartad vegetation. Stöttingfjället är ett av landets myrrikaste områden. I vissa delar utgör myrmarken över 75 procent av arealen. I stort sett förekommer alla regionens myrtyper i stor skala och här finns ett representativt urval av regionens myrar. De dominerande myrtyperna är plana till starkt sluttande kärr och olika typer av sträng-flarkkärr och blandmyrar. Även blandmyrar med stora flarksystem förekommer vilket är mycket ovanligt i denna del av förfjällsregionen. Myrarna är oftast fattiga, men delvis även intermediära. Mindre partier med rikare vegetation förekommer också. Källor förekommer över hela området och ger ofta upphov till en intressant flora. Myrarna är förhållandevis lite påverkade och stora arealer är helt opåverkade av ingrepp från modern tid. Damm- och silängesbruket har varit omfattande i området, vilket namn som t.ex. Ledningsvall och Ledningsmark vittnar om. Flera områden har kvar anläggningar som är värda att rekonstruera för att på ett tydligt sätt åskådliggöra våtmarkermarkernas stora betydelse för nybyggarna. **Risträsk** är en av landets högst belägna jordbruksbyar. Byn är en lidby, 600 m.ö.h., etablerad i slutet på 1700-talet. De välbevarade gårdarna omges av odlingsmarken som sträcker sig ned mot Hemtjärnen. Naturbetesmarkerna i byn utgörs av öppen hagmark. Bland markslagen i byn märks ängar i form av myrslätter, översilning och raningar. En del av myrmarken har dikats ut för att möjliggöra myrodling. Sjön Risträsket är sänkt och utgör en sjöbottenäng. Byn var tidigare känd som Vilhelminas rikaste och mest välmående by tack vare de hundratals hölass som kunde bärgas från sjöbottenängen. Slättern upphörde i 60-talets början, men ännu avtecknar sig sjöbottenängen som ett gigantiskt kulturspår i landskapet. Vegetationen utgörs framför allt av högstarr- och fräkenvegetation. Förutom sänkningen av sjön nyttjades omgivande myrslättermarker och raningar längs bäckarna. I Risträskområdet finns ett flertal rödlistade fåglar och växter bl.a. sädgås, sångsvan, blå kärrhök, fiskgjuse, brushane och den sällsynta myrväxten myrbräcka. I anslutning till **Järvsjö by** ligger en öppen hagmark på cirka 5 hektar. Rödven, vårbrodd och skogsnäva dominerar de friska markerna. Bland hävdgynnade arter förekommer låsbräken, höstlåsbräken, dvärglumner och slätterblomma. Fågellivet är mycket rikt på flera av myrarna. Exempel på intressanta arter som förekommer är sädgås, smalnäbbad simsnäppa och svartsnäppa. Utter förekommer bl.a. i Granån och fisket är bra i flera av vattendragen, bl.a. finns bestånd av harr och öring. **Myrkomplexet öster om Gransjön** är ett stort och opåverkat myrkomplex med stor mångformighet. Välutbildade gölsystem och strängblandmyrar med stora flarkar ger området mycket höga värden. Vegetationen är huvudsakligen fattig men intermediära kärrpartier finns. Myren är en av de individ- och artrikaste fågelmyrarna i Åsele lappmark, bl.a. förekommer myrsnäppa, dvärgbeckasin och smalnäbbad simsnäppa. Omfattande slätterhävd har förekommit. **Stormyran, Svanträskmyran m.fl. söder om Råberga** är ett stort och opåverkat myrkomplex med representativa vegetationstyper och stora arealer med blandmyr. Norr

om Granån finns en intressant storskaligt nätformad blandmyr. Slätterhävden har varit omfattande. **Mittimyran söder om Lill-Arasjön** är ett ostört och mångformigt myrkomplex som domineras av väldifferentierade sträng-flarkkärr och starkt sluttande kärrmosaik på Spettlidens nordvästra-sluttning. Vegetationstyperna är representativa för det näringsfattiga Stöttingfjället. Området har ett rikt fågelliv. **Kärrmosaik norr om Åsvattnet** är ett ca 1500 ha stort dödislandskap med hundratals små mellanliggande myrtytor och tjärnar. Moränryggarna är ställvis vinkelställda mot isrörelseriktningen. Denna typ av mosaiklandskap är mycket ovanlig på Stöttingfjället och inom förfjällsregionen finns endast ett fåtal dödislandskap av denna omfattning. **Myrområdet mellan Åsvattenberget och Stor-Arasjön** är ett hydrologiskt opåverkat område med välutbildade strängflarkkärr och blöta myrar med stora flarksystem. Flera källbäckar sammanstrålar i ett djupt slukhål och fortsätter i en underjordisk bäck. I sumpskogarna förekommer t.ex. lappranunkel. **Österstormyran, Sör-Stormyran mfl** domineras stora arealer av topogena kärr med intermediär vegetation. Största sammanhängande öppna kärrytan är över 100 ha. I området finns stora arealer med sumpskogar med en intressant vegetation, bl.a. förekommer tågstarr. **Gåsmyran mfl norr om Vinliden** är ett mosaikartat och mångformigt myrområde i ett landskap som delvis är av Rogentyp. Vegetationen varierar från fattig till rik. Kring tjärnar och bäckar finns örtrika starrkärr med bl.a. gräsull, kärrull, sprängört och trindstarr. **Hojarmyran mfl norr om Risträsk** domineras av stora öppna plana till svagt sluttande slätterkärr. Stora delar har idag vuxit igen med viden. Flera mycket intressanta källor finns, bl.a. förekommer den sällsynta myrbräcken mycket rikligt och andmat har här sin enda kända förekomst i Åsele lappmark. **Bäckmyran** består av stora arealer med sluttande kärr. Här finns ett ca 80 ha stort slätterkärr och flera källor, varav en med vackert utbildad källkupol. **Stormyran sydväst om Sörträsket** är ett stort myrkomplex med kraftig nordostlig sluttning med en vacker mosaikartad blandning av orörda fastmarksholmar och olika typer av kärr och blandmyrar. Arealerna med sträng-flarkkärr är stora och fågellivet är rikt med bl.a. fiskgjuse, tjäder, trana, sångsvan och sädgås. Delar av myrarna har översilats och slåttrats. **Vallsmyran** inneåller en mycket fin sumpskog med en värdefull flora. Stora fd slåttrade mjukmattekärr finns också. **Svanamyren** är ett stort väl sammanhängande sträng-flarkkärr med flarkgölar. Floran är rik med bl.a. trindstarr och bland fågellivet hittar man häckande smalnäbbad simsnäppa. **Alsberget/Alpliden** är ett stort, mångformigt urskogsområde med upp till 350-åriga skogar. Alpliden domineras av granskog av frisk blåbärsristyp. På Alsbergets topplatå finns fjällbjörkskog medan sluttningarna domineras av granskog av frisk blåbärsristyp eller här och där av örtyper. I delar av området finns rikligt med torrträd och lågor. **Oxberget** är granskogsklätt med björkdominerade luckor. De äldsta träden är drygt 300 år gamla. På bergets övre delar från ca 600 m ö h överväger fjällbjörk i ett mot bergstoppen starkt utglesat trädskikt. Fältskiktet är av frisk blåbärsristyp med inslag av ekbräkenristyp. Rikligt med torrträd och lågor finns särskilt på bergets nordsluttning. **Lövträskberget** har en 200 - 250 år gammal höjdlägesskog med delvis stort inslag av björk. Frisk blåbärsristyp dominerar fältskiktet men i vissa områden överväger ekbräkenristyp. På högre partier från ca 650 m ö h dominerar fjällbjörksartade skogsbestånd. I nordsluttningen finns en praktiskt taget orörd granskog med många torrträd och lågor. På **Järnesbergets** övre sluttningar, kring de tre topparna, växer granskog med upp till 300 år gamla individer samt ett fåtal solitära tallar och aspar. I luckor finns lavbehängda björkar. Fältskiktet domineras av frisk blåbärsristyp. Området representerar en medelålders orörd succession efter brand. **Börtingsbergets** vegetation domineras av 300- årig granskog med fältskikt av frisk blåbärsristyp och inslag av ekbräkenristyp. Höjdplatån har subalpin prägel med hållmarker och björksnår. Torrträd och lågor förekommer, särskilt på högre nivåer. **Granberget** har relativt likåldrig 110-årig granskog av frisk blåbärsristyp och ekbräkenristyp. Inslaget av björk och säl, vissa mycket grova, är stort. Epifytfloran av mossor och lavar är rik.